

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6 vtrum omnes prælati sint in statu perfectionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

ga. 6. eccles. hierar. par. 1. non procul a sine.

Ar. preced.

Ca. 6. eccles. hierar. par. 1. non procul a sine.

Eodem loco nunc dicitur.

Glo. interlinearis ibid.

Glo. interlinearis ibid. ca. 5. Eccles. hier. non remote a sine.

et, q nullibi in iure cautum inuenitur, q episcopi noueant huiusmodi. Quod uero non uocant explicita, ex ritu, & uerbis episcopalis ordinationis apparet: qm in ordinatione sua de multis interrogatus ordinatus in episcopum, rñ det quo ad ea que sunt fidei, credo; quo ad agenda uero, Volo. Neutrū autē horū uoti habet, nisi quis adeo desipere ut diceret, q responsiones ibi posite p Volo, habeant uim uoti. Co stat namq, q tot dicit se uelle, ad q nō potest se uoto tute obligare, ut patet ibi. Apparet quoq; extra, de iuratu, c. Ego N. episcopus, q episcopus iurat quadam particularia se facturū, uel non facturū, & unū uniuersale, uidelicet, fidelitatem Ro. Ponti fici, ac Ecclesie Ro. & beato Petro, quod est uelut homagium quoddam: & nihil inuenio de cura animarum, aut his que perfectionis sunt. Extra quoq; de renuntiatione, ca. Nisi cum pridem, dī, episcopū habere alas strictas, ne uolet ad religionē nexibus prætorū, & nō dī nexibus uotorū. Cum ergo inuenitur episcopos uouere, seu uotum habere ad ea que sunt perfectionis, intellige de uoto quo ad effectū, non quo ad essentia, hoc est q habet obligationē ac si uouissent, non tñ formaliter habent uotum. Et propterea trāgrediendo, non sunt uoti facti, sed præcepti suscepti ab ipso Deo. ¶ In eodem articulo in rñtione ad secundum, circa illud, Sed ex eo q ab intēione reuocat, aduerte q author proprie loquitur de intēione, ut distinguitur contra excommunicationem: & intendit q dupliciter contingit religioſos, uel episcopos deficere a perfectione, ad quā tenentur. Vno modo, exequitur, quia, si non exequitur illos perfectionis actus, quos debent: & tales non sunt simulatores, neque mendaces. Alio modo s̄m intēione,

eccles. hierar. attribuit perfectionem episcopis tanquam perfectioribus. & in 6. * c. eiusdem libri attribuit perfectionem religioſis, quos uocat monachos, uel tripentas, id est, Deo famulantes, tanquam perfectis. RESPON. Dicendū, q sicut dictū est, ad statum perfectionis requirit obligatio ppetua ad ea q sunt perfectionis cū aliqua solēnitare. Vtrūq; aut horum cōpetit religioſis, & episcopis. Religioſi enim se uoto astringūt ad hoc, q a rebus secularibus se abstineāt, qb^o licite uti poterāt, ad hoc q liberius Deo uacēt, in quo cōsistit pfectio p̄sentis uite. Vñ * Dion. dicit 6. c. eccles. hierar. de religioſis loquēs. Alij qdem tripentas. i. famulos Dei ex puro seruitio & famularu, Alij uero monachos ipsos nomināt ex indiuisibili & singulari uita ueniente ipsos ex indiuisibili sanctis cōuolutionibus. i. cōtemplationibus, ad deiformē unitatē & amabilē Deo pfectionē. Horū ē obligatio fit cū quadā solemnitate pfectionis, & benedictionis. Vñ ibidē subdit * Dion. Propter qd pfectā ipſis donās grām sancta legisatio quadā ipsā dignata est sacrificatiua inuocatione. Similiter et epī obligāt se ad ea q sunt pfectionis pastorale assumēs officiū, ad quod p̄tinet ut animam suā ponat pastor pro ouibus suis, sicut dī lo. 10. Vñ Apof. dicit 1. ad Tim. vlt. Cōfessus bonā cōfessionē corā multis testibus. i. in sua ordinatione, ut * gl. ibidē dicit. Adhibetur et qdā solēnitatis cōsecrationis simul cū professione p̄dicta, s̄m illud 2. ad Tim. 1. Relucites grām Dei, q est in te, per impositionē manū mearum. quod * gl. exponit de grā episcopali. & * Dion. dicit 5. c. eccles. hierar. q summus sacerdos. i. episcopus in sua ordinatione hēt eloquiorū sup caput sanctissimā superpositionē, ut significetur q ipse est participatiū integrē totius hierarchie uirtutis, & q ipse nō solū sit illuminatiuus omnīū, qd p̄tinet ad sanctas locutiones, & actiones, sed q et hoc alijs tradat. AD PRIMVM ergo dicēdū, q inchoatio & augmētū non qrit pp se, sed pp perfectionē: & ideo ad solum perfectionis statū aliq hoies cum quadā obligationē & solemnitate assumunt. AD SECUNDVM dicendū, q hoies statū pfectionis assumūt, nō quāsi profitentes se ipsos p̄fectos esse, sed profitentes se ad p-

fectionē tēdere. Vñ & Apof. dicit ad Phil. 3. Nō q iā cōprehenderim, aut iā p̄fectus sim, sequor aut si quo mō cōprehendā, & postea subdit: Qui cūq; ergo p̄fecti sumus, hoc sentiamus. Vnde nō cōmittit aliqui mēdicium, uel simulationē ex hoc, q alij nō est p̄fectus, q statū pfectionis assumit: sed ex eo q ab intentione perfectionis animū reuocat. AD TERTIVM dicendū, quod martyriū in actu perfectissimo charitatis consistit. Actus autem perfectionis non sufficit ad statum faciendū, ut dictū * est. ARTICVLVS VII. ¶ Vtrum omnes prelati ecclesie sui sint in statu perfectionis. AD SEXTVM sic proceditur. Videtur, quod omnes prelati ecclesie sui sint in statu perfectionis. Dicit n. * Hier. in Epistola ad Titum. Olim idem presbyter q & episcopus, & postea subdit: Sicut ergo presbyteri scilicet se Ecclesie cōseruandine ei q sibi p̄positus fuerit, esse subditos: ita episcopi nouerint se magis consuetudine quā dispensatione dominice ueritatis presbyteris esse maiores, & in cōi debere ecclesiam regere: sed episcopi sunt in statu perfectionis. ergo & presbyteri habentes curā animarū. ¶ 2. Præter. Sicut Episcopi suscipiunt curam animarū consecratione, ita etiam presbyteri, curati, & archidiaconi, de quibus super illud Act. 6. Considerate, fratres, uiros boni testimonij septem & c. dicit * gl. Hic discernat Apof. lī per Ecclesiam consistit, scilicet diaconos, q essent sublimioris gradus, & quasi colūne proximi circa aram. ergo uideatur quod ipsi sint in statu perfectionis. ¶ 3. Præter. Sicut Episcopi obligantur ad hoc quod animam suam ponant p ouibus suis, ita & presbyteri, curati, & archidiaconi sed hoc pertinet ad perfectionem charitatis, ut supra dictū est. ergo uideatur quod etiam presbyteri, curati, & archidiaconi sint in statu perfectionis. SED CONTRA est, quod Dion. dicit in 5. c. eccles. hierar. Ponitur cum quidem ordo confirmatiuus est, & perfectiuis. Sacerdotum autem illuminatiuus, & doctrinarum uero purgatiuus, & doctrinarum patet quod perfectio solis episcopos pertinet. RESPON. Dicendū, q presbyteri, curati, duo possunt esse in diuini officij. Vnde * supra dictū est. In officio ordinis sub distinctione est officio ordinis. Vnde per hoc q aliqui suscipiunt

nientes statum . ponunt eos in statu perfectionis. Vnde relin-
quatur uniusquique in suo sensu hic abundare . Et nos presump-
tosa antedicta definitione status, rationes allatas scrutemur
quantum valeant. Nam contra illam rationem, quod non obli-
gantur ad hoc quod curam animarum retineant perpetuo, sicut

Episcopi, in stat. Hen-
ricus de Gandavo, in
quolib. 12. q. penul.
fallim assumit, dicens
quod curati de rigore
iuris tenentur ad
perpetuam curam, si-
cut Episcopi propor-
tionaliter: quoniam
neuter potest curam
animarum deserere
nisi i. casu. Sed de in-
dulgencia iuris, curati
possunt liberius cura
animarum deserere
quam Episcopi: quon-
iam Episcopus eget
speciali licentia, cura
tis autem generalis
concessa est indulge-
tia transeundi ad re-
ligionem.

¶ Et confirmatur ista
ratio, quia si curati
absolventur non obliga-
rentur ad perpetuam
cura animarum, non
egerent iuris indul-
gentia ad transeun-
dum in religionem, si-
cut non egerent ceteri
presbyteri. Constat
autem quod 19. q. 2.
cap. Domine, indul-
getur presbyteris cu-
raus, ut possint transi-
re ad religionem. Et
similiter non egeret
licentia Episcopi ad
hoc ut desererent cu-
ram animarum, & sim-
plicem prebendam ha-
beret. Hac enim sunt
signa iure obligatio-
nis, quod sunt obli-
gati ad cura anima-
rum ex hoc ipso quod
eam susceperunt, sicut
Episcopi proportio-
nialiter. Et cum non
sunt obligati ad mag-
is pro uno tempore,
quam pro alio, co-
sequens est quod ha-
beant obligationem
perpetuam.

¶ Contra secundam
uero rationem, scilicet
quod possunt pre-
sbyteri curati curam deserere,
transcundo ad religionem,
instat ibidem Henricus
rationem esse inefficacem.
Nam ex hoc
quod potest curatus transire
ad religionem libere, non sequi-
tur, ergo non est obligatus
ad perpetuam curam animarum.
Sicut non ualeat, Ioannes
potest transire ad religionem
archidiaconi, ergo non obligatus
est uoto perpetui uinculi ad re-
ligionem laxiorem in qua est.

¶ Tertia demum ratio,
scilicet quod si curatus
esset in statu perfe-
ctionis, nullo modo ei
liceret de licentia Episcopi
parochiam dimittere,
& simplicem prebendam
suscipere, propter uer-
bum Domini, Nemo mittens
manum suam ad aratrum,
& respiciens retro &c. instantiam
paritur: quoniam constat
quod Episcopus est in statu
perfectionis superiori quam sit
status religiosorum, ut in
sequenti patet articulo. Et
tamen de licentia Romani
Episcopi potest episcopatum
deserere, & uel ad mino-
rem statum descendere,
quod est respicere retro:
uel etiam ad non statum
transire remanendo sine
episcopatu in saeculo. Pari
ergo ratione curatus, quamvis
in statu perfectionis esset,
licite alio modo posset de
licentia Episcopi descendere,
& sed i. Episcopi
uacare sine aliorum cura.

A ¶ Ad obiecta contra primam
rationem, respondendo dicitur
uere esse, quod curati de iuris
rigore non tenentur ad curam
animarum retinendam: quoniam
nec iure scripto hoc inuenitur
cautum, nec naturali, seu diuino
iure ad hoc tenentur sicut
Episcopi. Et ratio differentie est,
quia Episcopi assumunt curam
animarum ut agencia principalia:
curati uero assumunt curam
animarum ut officiales
principalium agentium. Hinc
enim prouenit quod Episcopi
tenentur naturali uinculo ex
diuino iure ad curam animarum
non deserendam, nisi in casu:
sicut agencia principalia
tenentur ad perfectionem
suo- rum effectum ex propria
uirtute. Officiales uero quia
in uirtute principalis agentis
operantur ut instrumenta,
& sicut aliena agunt uirtute,
ita alienam exequentur
obligationem.

tionis, sed soli episcopi.
AD PRIMVM ergo dicendum,
quod de presbytero & episco-
po dupliciter loqui possumus.
Vno modo, quantum ad no-
men: & sic olim non distingue-
bantur episcopi & presbyteri.
Nam episcopi dicuntur ex eo
quod superintendant, sicut di-
cit * August. 19. de ciui. Dei. Pres-
byteri autem in graeco dicuntur
quasi seniores. Vnde & Apo-
stolus communiter utitur no-
mine presbyterorum quantum
ad utrosque, cum dicit i. ad Ti-
moth. 5. Qui bene praesunt pres-
byteri, duplici honore digni ha-
beantur: & similiter etiam no-
mine episcoporum. Vnde dicit
Act. 20. presbyteris Ephesinae Ec-
clesiae loquens. Attendite uobis,
& uniuerso gregi, in quo uos
Spiritus sanctus posuit episcopos
regere Ecclesiam Dei. Sed secu-
dum rem semper inter eos fuit
distinctio etiam tempore Apo-
stolorum, ut patet per * Diony.
5. cap. eccles. hierar. Et Luc. 10. so-
per illud, Post haec autem desi-
gnauit Dominus &c. dicit * gl.
Sicut in Apostolis forma est epi-
scoporum: sic & in septuaginta-
duobus discipulis forma est pre-
sbyterorum secundi ordinis.
Postmodum tamen ad schisma
uitandum, necessarium fuit ut
etiam nomina distinguerentur,
ut scilicet maiores dicerentur epi-
scopi, minores autem presbyte-
ri. Dicere autem presbyteros non
differre ab episcopis, inter dog-
mata haeretica numerat August.
in 7. lib. de haeres. ubi dicit, quod
Atriani dicebant presbyterum ab
episcopo nulla differentia debe-
re decerni.

B ¶ Ad id uero quod
additur de indulgen-
tia iuris dicitur, quod
pliciter intelligi potest
iuris indulgentia. Primò,
ut a iure statu-
ta, hoc est, quod tota
uim suam ex iuris sta-
turo habeat. Alio mo-
do, ut a iure ostensa.
Ita quod ius positum
non facit, sed mon-
strat illam. Cum au-
tem dicitur quod cu-
rati de iuris indulgen-
tia religionem ingre-
diantur, non intelli-
gitur de indulgentia
iuris primo modo, ut
argumentum praeter-
dit, sed de indulgen-
tia iuris secundo mo-
do: quoniam curati
ex hoc ipso quod cu-
rati sunt, nulla egent
positiui iuris conces-
sione ad hoc ut tran-
seant ad religionem:
sed ex propria pos-
sunt libertate ad reli-
gionem, ut pote me-
liorem uitam, transi-
re: quae libertas indul-
gentia in iure ostensa
uocatur. Et ne putet
quispiam uoluntaria

C ¶ Ad confirmationem
autem dicitur, quod
peccat secundum
non causam ut causam:
quoniam huiusmodi
posse deserere curam
nisi de licentia episcopi,
absque transitu ad
curam animarum, sed
obligatio fidelitatis
quam debet episcopo,
cuius officialis est. Hoc
enim quilibet officialis
debet domino suo, nisi
a superiori domino
uocetur ut contingit
quando curatus
transit ad religionem.

D ¶ Ad obiectum contra
secundam rationem
respondetur, quod
conditionalis auctoritas
est uerissima, si esset
in statu perfectionis,
non posset transire ad
religionem. Et instan-
tia allata
Secunda Secundae S. Thomae. K K K 4 de

E hanc esse distinctionem,
affero manifestum iuris
textum extra de renun-
tiatione, capitulo, Nisi
cum pridem, ubi expresse
dicitur, Facilius indulgetur,
quod monachus ad
praesulatum ascendat,
quam praesul ad monachatum
descendat. Vbi expresse
habetur liberum perfectionis
ascensum, quo monachus
ad episcopatum promouetur,
sub indulgentia con-
prehendi. Costat enim
quod nulla opus est in
huiusmodi ascensione
iuris dispensatione. Sed
decretalis illa monstrat
indulgentiam, non facit,
quia monachus sit praesul.

¶ Ad confirmationem
autem dicitur, quod
peccat secundum
non causam ut causam:
quoniam huiusmodi
posse deserere curam
nisi de licentia episcopi,
absque transitu ad
curam animarum, sed
obligatio fidelitatis
quam debet episcopo,
cuius officialis est. Hoc
enim quilibet officialis
debet domino suo, nisi
a superiori domino
uocetur ut contingit
quando curatus
transit ad religionem.

Li. 19. c. 19. 2
medio, re. 50

Cap. 5. par. 2
in tit. de fa-
cedor. p-
fectionibus.
Est glo. Be-
dx in princ.
c. 10. in Luc.
com. 3.

In titu. Ar-
triani. & est
c. 53. com. 6.

de religione laxiori, nihil obstat: quoniam si essent in statu perfe-
ctionis curati, essent in perfectioni statu quam religiosi, quonia
essent in statu perfectionis ut perfectiores, sicut episcopi, propor-
tionaliter tamen: ac per hoc non liceret eis passim transire ad re-
ligionem sicut de facto licet.

Ad secundum dicendum, quod episcopi principaliter habent cu-
ram omnium suae dioecesis: pres-
byteri autem curati, & archidia-
coni, habent aliquas subministra-
tiones sub episcopis. Unde su-
per illud 1. ad Cor. 10. Alij opitu-
lationes, alij gubernationes, di-
cit glossa. * opitulationes. i. eos qui
maioribus ferunt opere, ut Titus
Apostolo: uel archidiaconi epi-
scopis, gubernationes, s. minorum
personarum: praedicationes, ut pres-
byteri sunt, qui plebi documen-
to sunt. Et Dionysius dicit 3. c. eccle-
siastice hierarchie, * quod sicut uni-
uersalem hierarchiam uidemus
in Iesu terminatam, ita unam-
quamque functionem in proprio
diuino hierarchia. i. episcopo. Et
16. q. 1. dicitur, * Omnibus pres-
byteris & diaconibus attenden-
dum est, ut nihil absque proprii
episcopi licentia agant. Ex quo
patet, quod ita se habent ad episco-
pum, sicut baliui, uel praepositi
ad regem. Et propter hoc, sicut
in mundanis potestatibus solus
rex benedictionem solennem acci-
pit, alij uero per simplicem com-
munionem instituntur: ita etiam
in Ecclesia cura episcopalis cum
solemnitate consecrationis com-
mittitur: cura autem archidiaconatus,
uel plebanatus cum simplici
in institutione, consecrantur ta-
men in susceptione ordinis, sicut
licet antequam curam habeant.

pos maiores esse presbyteris, magis Ecclesie
dominica dispensatione ueritate: quibus
nihil uidetur dici.
Ad hoc dicitur tripliciter. Primo, quod
distinguntur quantum ad distinctionem
ARTICULVS VII.
Vtrum status religiosorum sit per-
fectior, quam status presbitorum.

AD SEPTIMUM sic procedit
Vtrum status religiosorum sit
perfectior, quam status presbitorum.
Dominus. n. dicit Matth.
19. Si uis perfectus esse, uade &
uende omnia quae habes, & da
pauperibus, quod faciunt reli-
giosi. Non autem ad hoc tenentur
episcopi, dicitur enim 12. q. 1. *
Episcopi de rebus propriis, uel
acquisitis, uel quicquid de pro-
prio habent, haereditas suis de-
relinquant, ergo religiosi sunt in
perfectiori statu quam episcopi.
¶ 2. Prat. Perfectio principalis
consistit in dilectione Dei, qui in di-
lectione proximi. sed status reli-
giosorum directe ordinatur ad di-
lectionem Dei. Unde & ex Dei fer-

dum rem inter episcopum & presbyterum
causa diuersitatis dicit, quod magis cogit
tatis ecclesiastica conueniundo, quam
autem auctor de ipsa diuersitate
tractat hic, non de illius causa, nec
si, satis creditur factum esse argumen-
tum. ¶ In responsione ad secundum
dicitur auctoritas scilicet curati se
huius & praepositi ad Regem, quod
uoluntarie tradidit est, sed triplici
scilicet glossa 1. ad Cor. 12. Dionysius
dicens eos auctor a statu perfectionis
sectionem pertinet esse, ita quod
etiam quoniam ad perfectionem
hoc arguitur quia ordo curatorum
tionem septuaginta duo discipulos
ciales episcoporum, ut auctor dicit. Sed
tur, quod licet Dominus in 72. in
consequencia, ergo non infirmant
Dominus instituit episcopos in 72.
pales, & curatos in 72. tamquam
palium. Unde ex dominica institutio-
probari contra praesentem doctrinam
sacrorum ordinum a Domino positi
in lacris, sicut in statu perfectionis.

Super Quest. 14. Artic. 7.
¶ Nar. 7. eiusdem q. notandum est, ut
paupertatis, & castitatis a uoluntate

Gloss. inter-
linearis, ubi.
Ca. 5. in titu-
lo de sacer-
dotum per-
fectionibus.
16. q. 1. cap.
Cunctis, in
principio.

K